

NAVODILO PACIENTOM

RENTGENSKE KONTRASTNE PREISKAVE SEČIL (KS)

Spoštovani!

Pripravljate se na enega od posegov/preiskav, ki jih izvajamo na Kliničnem inštitutu za radiologijo. Pojasnilo, ki je pred vami, Vam opisuje poseg, ki je pri vas načrtovan, ter Vam daje napotke za ravnanje pred in po njem. Prosim Vas, da si ga temeljito preberete že pred prihodom na naš Inštitut. Ob prihodu in pred posegom se bo z vami pogovoril zdravnik - radiolog, ki bo poseg opravljal. Odgovoril vam bo na vaša vprašanja. Posebej ga bo zanimalo nekaj dejstev iz vaše medicinske zgodovine, zato vas prosimo, da skrbno odgovorite tudi na priloženi vprašalnik.

PRIPRAVA NA PREISKAVO je potrebna za i.v. urografijo. Za ostale preiskave priprava ni potrebna.

Tešči morate biti vsaj 4 ure, o jemanju zdravil pred posegom se morate pogovoriti s sobnim zdravnikom. **Potrebno je, da k preiskavi prinesete vso medicinsko dokumentacijo o kirurških posegih (predvsem na sečilih), sladkorni bolezni, povišanemu krvnemu tlaku, putiki, onkoloških obolenjih), še posebej pa vse izvide, ki se tičejo obravnavanega medicinskega problema. S seboj morate imeti tudi svež (do 7 dni) star laboratorijski izvid ledvične funkcije, ter natančne podatke o zdravilih, ki jih jemljete.** Če jemljete tablete za sladkorno, ki vsebujejo Metformin – (Aglurab, Avandamet, Glucophage, Glucovance, Gluformin in Siofor) teh tablet na dan preiskave in 48 ur kasneje ne vzemite. Če imate povišan kreatinin, pa teh tablet ne vzemite tudi 48 ur pred preiskavo. Po posvetu s svojim zdravnikom, v tem času jemljite nadomestno zdravilo ali imejte dieto.

OPIS PREISKAVE

Sečila rentgensko prikažemo z jodnimi kontrastnimi sredstvi (KS) - barvili, ki jih vbrizgamo intravensko ali direktno. Namen preiskav je prikazati morebitne bolezenske spremembe v predelu sečil in tako primerno usmeriti zdravljenje.

Intravenska urografija (IVU):

V veno vbrizgamo KS, ki se preko ledvic izloči v seč, omogoči oceno funkcije in oblike ledvic ter obliko ledvičnega meha, sečevodov in mehurja.

Anterogradna in retrogradna urografija:

Direktno vbrizgano KS omogoči rentgenski prikaz ledvičnega meha, čašic, sečevodov in sečnega mehurja. Pri anterogradni preiskavi vbrizgamo barvilo preko nefrostome (predhodno vstavljene cevke v votli sistem ledvice). Torej se najprej s kontrastnim sredstvom obarva votli sistem ledvice, kontrast pa se nato pretoči skozi ureter proti mehurju. Retrogradno pa polnimo v smeri od mehurja proti ledvici preko cistoskopsko uvedenega ureternega katetra.

Mikijska cistografija (MCU) in cistogram za refluks:

Rentgensko prikažemo sečni mehur, ko ga napolnimo z razredčenim kontrastom preko urinskega katetra uvedenega skozi sečnico. Ocenjujemo sečni mehur, ugotavljamo prisotnost zatekanja oziroma refluks v sečevoda ter ocenimo sečnicomed odvajanjem seča.

Uretrografija:

Sečnico rentgensko prikažemo ob retrogradni kontrastni napolnitvi v smeri od zunanjega ustja proti mehurju s pomočjo posebnih nastavkov, ki jih pritrdimo nazunanj ustje sečnice. Ko prikažemo celotno sečnico do mehurja in primerno napolnimo sečni mehur, rentgensko slikamo sečnico tudi med mikcijo. Med preiskavami ležite na premični mizi, po potrebi vas premikamo. Med MCU, uretrografijo, retrogradno urografijo se morate sleči tudi od pasu navzdol. Vedno vas obravnavamo spoštljivo, preiskavi pa prisostvuje naše osebje.

TVEGANJA PREISKAV SEČIL

- ionizirajoče sevanje
- preobčutljivostna (alergična) reakcija na kontrastno sredstvo ter lokalni anestetik
- prehodno poslabšanje ledvične funkcije pri IVU aplikaciji kontrasta je redko, lahko ga omilimo z nekoliko večjim vnosom tekočine po preiskavi
- pri direktnih polnitvah KS so možne poškodbe zaradi prenapolnitve, nepravilno vstavljenih katetrov, osnovnega bolezenskega stanja sečil in morebitnih anatomskih posebnosti. Lahko se pojavi manjša krvavitev, ki se ponavadi sama zaustavi, ali okužba, ki jo zdravimo vbrizganje KS izven sečnih poti
- krvavitev na mestu vboda z iglo

Med preiskavo vaše telo prejme ionizirajoče sevanje, in sicer v povprečju toliko, kot bi ga sicer dobili od sevanja v naravi v dveh do petih letih življenja – temu pravimo naravno ozadje. To je sprejemljiva vrednost v primerjavi z diagnostično koristjo, ki jo preiskava prinaša. Preiskavo sicer opravimo le takrat, ko je pričakovana korist preiskave večja od pričakovanih rizikov. Preiskave ne opravimo pri nosečnici (razen v izjemno redkih primerih), ker bi sevanje lahko poškodovalo plod v maternici. Po kontrastnem sredstvu lahko imate nekoliko neprijetne občutke: siljenje na bruhanje, kovinski okus v ustih, občutek, da vas sili na vodo, občutek toplote po telesu. Lahko pa kontrastno sredstvo povzroča resnejše zaplete: predvsem alergije ali

poslabšanje delovanja ledvic. Alergije so največkrat blage: rdečica kože, srbečica. Lahko pa se pojavi oteklina obraza ali trupa, težko dihanje, astmatični napad, krči, šok. Opisani resnejši zapleti so redki. Možna je tudi smrt,

vendar je izjemno redek zaplet: približno en primer na 250 000 do 400 000 preiskav s kontrastnim sredstvom. Predvsem pri pacientih, ki imajo poslabšano delovanje ledvic in diabetikih, lahko kontrastno sredstvo še poslabša delovanje ledvic, zlasti ko je potrebno uporabiti večjo količino kontrasta.

V teh primerih je pred preiskavo potrebna ponovna presoja o nujnosti določene preiskave ali posebna priprava (z zdravili, pitjem tekočine ali intravenskim dovajanjem tekočine v telo). Največkrat je to poslabšanje začasno, v redkih primerih pa trajno, izjemoma pa pride do popolne odpovedi ledvic in je nato potrebna trajna hemodializa. Takemu zapletu se v veliki meri lahko izognemo, če imamo na razpolago svež laboratorijski izvid vaše ledvične funkcije.

RAVNANJE PO PREISKAVI:

Po preiskavah 20 minut počivajte.

Bodite pozorni na pojav srbečice, izpuščaja po koži, praskanja v grlu ali občutka težkega dihanja, nenadne otekline obraza ali zg. dela trupa. Če se pojavi kakšen od teh znakov, nas takoj opozorite. Če se podobni znaki pojavijo kasneje, že po odpustu iz naše ustanove, morate takoj poiskati lečečega ali osebnega zdravnika.

Priimek in ime pacienta	KZZ številka	Teža	Višina	Datum rojstva

- Ali ste že kdaj opravili podobno preiskavo? DA NE

Če ste odgovorili z DA, katero preiskavo in kdaj: _____

- Ali ste imeli po aplikaciji kontrasta kakšne alergije? DA NE
- Ali so se med ali po preiskavi pojavili kakšni zapleti (izpuščaj, praskanje v grlu, srbečica, oteklina obraza, težave s srcem ali dihanjem)? DA NE
- Imate znano alergijo na jod ali alergije na druga zdravila? DA NE

Če ste odgovorili z DA, katera zdravila: _____

- Imate težave z žlezo ščitnico (imate povečano ščitnico, Graves-ovo bolezen, se trenutno zdravite z radiojodom ali načrtujete radioizotopsko slikanje ščitnice čez manj kot dva meseca)? DA NE
- Imate astmo? DA NE
- Imate sladkorno bolezen? DA NE
- Ali jemljete katero od naštetih zdravil (prosimo obkrožite):

Aglurab – Avandamed – Glucophage – Hydralazin – Gluformin – Cyclosporin – Metformin – Cisplatin – Siofor – Glucovance

- Se zdravite ali ste se zdravili zaradi bolezni ledvic? DA NE
- Ste noseči ali nameravate zanositi, zadnja menstruacija? DA NE
- Dojite ali nameravate dojiti? DA NE

- Ali imate katero od naštetih bolezni (prosimo obkrožite):

miastenija gravis - srpastocelična anemija - feokromocitom - multipli mielom

- Ali imate katero od nalezljivih bolezni (prosim obkrožite):

HIV – MRSA – HEPATITIS – ESBL - VRE

S podpisom potrjujem, da me je zdravnik podrobno seznanil s potekom preiskave in eventuelnimi možnimi zapleti ter v njeno izvedbo tudi privolim.

Kraj, datum in ura:		
Podpis pacienta:	Podpis zdravnika radiologa:	Podpis staršev / zakonitega zastopnika: